Dijital ortamdaki haklarınızı öğrenin

Dijital ortamda çocukların haklarına saygı duyulması, bu hakların korunması ve sağlanmasına yönelik Avrupa Konseyi Kılavuzu – çocuk dostu versiyon

Çocuklar için hazırlanmıştır



www.coe.int/children

Çocuklar için ve çocuklarla bir Avrupa inşa etmek

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE



Bu kılavuzu, kim, neden hazırladı?

Avrupa Konseyi, barış ve insan hakları için birlikte çalışan **46** **Avrupa ülkesinden oluşan bir topluluktur.**

Bu kılavuz, Avrupa'daki ülkelere, çocuk haklarının – **sizin haklarınızın** korunması konusunda yardımcı olmayı amaçlamaktadır!

Dijital ortamdaki* haklarınızın korunması da buna dâhildir.

Avrupa Konseyi, çocukların dijital ortamda haklarından yararlandıklarından emin olmak için ne yapılması gerektiğinin yetişkinler ve çocuklar tarafından anlaşılmasını istemektedir.

Çocuk Hakları; çocuğun sağlıklı gelişimini desteklemek, çocukları çeşitli risklerden korumak adına hükümetlerce yasal olarak tanınan ve korunan haklardır.

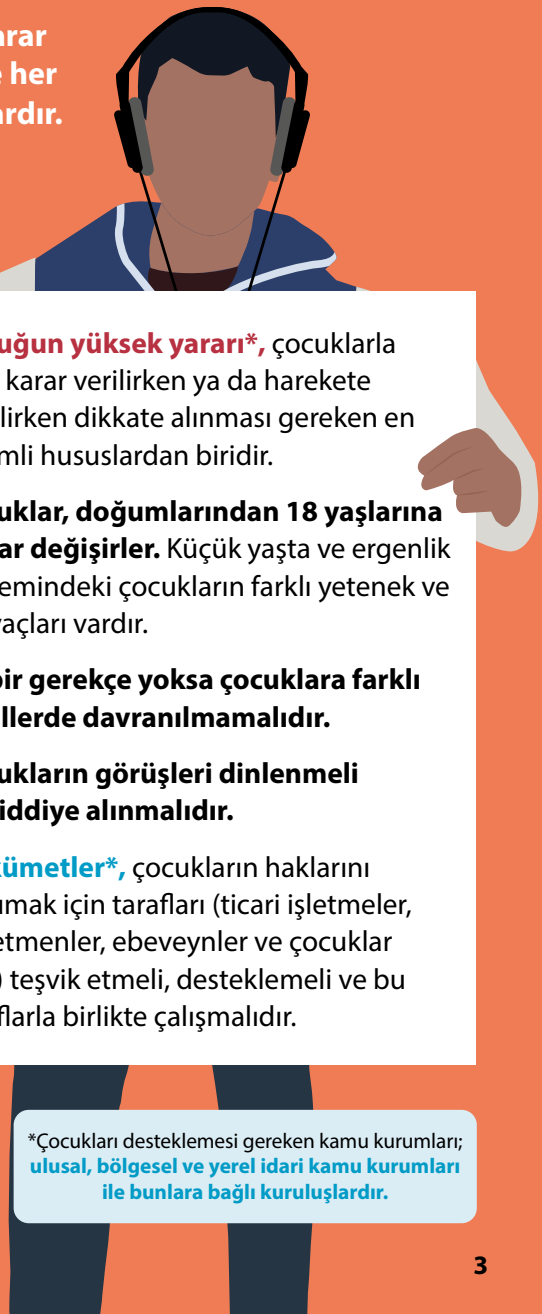
***Dijital ortam;** akıllı telefon, tablet, bilgisayar oyunları ve sosyal medya gibi çocukların interneti ve bilgisayarı kullandıkları her türlü ortamdır.

Çocukların haklarını korurken unutulmaması gereken başlıca önemli hususlar nelerdir?

Senin ve diğer çocukların adına karar veren herkesin uyması gereken ve her zaman önem arz eden 5 husus vardır. Bunlar:



1. **Çocuğun yüksek yararı*,** çocuklarla ilgili karar verilirken ya da harekete geçilirken dikkate alınması gereken en önemli hususlardan biridir.
2. **Çocuklar, doğumlarından 18 yaşlarına kadar değişirler.** Küçük yaşta ve ergenlik dönemindeki çocukların farklı yetenek ve ihtiyaçları vardır.
3. **İyi bir gerekçe yoksa çocuklara farklı şekillerde davranılmamalıdır.**
4. **Çocukların görüşleri dinlenmeli ve ciddiye alınmalıdır.**
5. **Hükümetler*,** çocukların haklarını korumak için tarafları (ticari işletmeler, öğretmenler, ebeveynler ve çocuklar gibi) teşvik etmeli, desteklemeli ve bu taraflarla birlikte çalışmalıdır.



***"Çocuğun yüksek yararı"**, çocukla ilgili karar verilirken ilk önce çocuğun iyi olma hâlinin dikkate alınması anlamına gelir.

*Çocukları desteklemesi gereken kamu kurumları; **ulusal, bölgesel ve yerel idari kamu kurumları ile bunlara bağlı kuruluşlardır.**

Hangi haklarınızın korunması gerekiyor ve neden?

Tüm çocuklar dijital ortamı kullanabilmelidir

- Bu, düşük maliyetli (ve mümkünse kamusal alanda ücretsiz) olmalıdır.
- Dezavatajlı grupta yer alan çocukların, , kırsal alanlarda yaşayanların ve göçmenlerin kullanabilmesine de imkân tanınmalıdır.







Bilgi edinme hakkınız

- Hükümetler, çocuklara yönelik faydalı bilgiye kolay erişebildiğinizden emin olmalıdır.
- Çevrim içi alanda diğerlerine saygı duymayı (örneğin zorbalık ya da şiddeti teşvik etmemeyi)öğrenmelisiniz.
- Ticari işletmeler, kullanım koşulları ile ilgili ulaşabileceğiniz ve anlayabileceğiniz bilgiler sunmalıdır.

Kararların alınmasındaki sürece katılım hakkınız

- Okullar, hükümetler, ticari işletmeler ve uluslararası kuruluşlar, görüşlerinizi sormalı ve onları ciddiye almalıdır.





Oyun hakkınız

- Hükümetler ve ticari işletmeler; oyun oynamanızı, yaratıcı olmanızı, sorun çözmenizi ve diğer çocuklarla birlikte çalışmanızı desteklemelidir.

Çevrim içi gruplar kurma ve bu gruplara katılma hakkınız

- Çevrim içi iken, kanunla izin verilen hâller dışında, hükümet veya diğer taraflarca izlenmemelisiniz.

Özel hayatınızın gizliliği ve kişisel bilgilerinizin* korunması

- Herkes, özel hayatınızın gizliliği hakkında bilgi edinmelidir.
- Çevrim içi iken kişisel bilgilerinizin nasıl özel kalabileceği konusunda bilgi edinmelisiniz.
- Kişisel bilgileriniz, sadece izniniz alınarak (ya da çok küçükseniz ebeveyninizin izni ile) ve kanuna uygun ise kullanılmalıdır.
- Kişisel bilgilerinizin nasıl kullanılacağını ve bunları nasıl silebileceğinizi ya da hataları nasıl düzeltebileceğinizi anlayabilmelisiniz.
- Kıyafetler ya da oyuncaklardaki akıllı cihazlar, sizinle ilgili bilgi toplamak için kullanılmamalıdır.

Eğitim hakkınız

- Okullar, ihtiyaç duyduğunuz dijital teknolojiye sahip olmalıdır.
- İhtiyaç duyduğunuz becerileri öğrenebilmelisiniz. Kız çocuğuysanız, yoksulsanız ve engelliyseniz bu konuda destek almanız çok önemlidir.

Zarar görmekten korunma hakkınız*

- Kullanılan dijital medya platformunun yaş sınırları kontrol edilmelidir.
- Siz ve ebeveynleriniz; zorbalık, zararlı içerikle baş etme ve yabancılardan gelebilecek tehlikeler ile ilgili bilgilendirilmelisiniz.
- Zararlı içeriği ya da davranışı kolayca rapor edebilmelisiniz.
- Çocukların cinsel istismarına yönelik çevrim içi içerikler engellenmelidir.



***Kişisel bilgiler;** adınız, yaşınız, nerede yaşadığınıza ve nerede bulunduğunuza ilişkin bilgilerdir.

***Zararlar arasında,** zorbalık, çocukları suça azmettirme; cinsiyet ayrımcılığının, ırkçılığın, intihar ya da kendine zarar verme davranışının teşvik edilmesi; kumar; cinsel istismar; bilgisayar, tablet ya da akıllı telefonların uykuya ya da sağlığa zarar verecek kadar çok kullanılması yer almaktadır.

Dijital ortamdaki haklarınızdan yararlanabildiğinizden emin olmak için hükümetlerin ve ilgili tarafların ne yapması gerekir?

- Dijital ortamda haklarınızı koruyan **kanun ve politikaların** uygulanması,
- **Herkesin birlikte çalışmasının** sağlaması,
- Dijital ortamdaki haklarınızdan yararlanmanızı sağlamak için çocuklarla çalışan herkesin bu konuyu anlaması ve gerekli tüm çabayı sarf etmesi için **bilgilendirilmesi ve teşvik edilmesi,**
- Hepinizin dijital ortama erişiminin sağlanması,
- Dijital ortamdan nasıl faydalanabileceğinizi ve buradaki zararlardan nasıl korunabileceğinizi anlamak üzere **araştırmaların** yapılması.
- **Şikâyetler ve çözüm yolları***. Hükümetler, sizin haklarınıza saygı gösterilmediği durumlarda, sizin ve ebeveynlerinizin, anlaşılması ve başvurulması kolay yollarla şikâyet edebilmenizi sağlamalıdır.





*Çözüm yolları arasında; özür dileme, zararlı içeriğin kaldırılması, dava açılması, yanlış bilgilerin düzeltilmesi yer almaktadır.

© Avrupa Konseyi, Mayıs 2020

Düzen ve illüstrasyon: Andy Matthew, The Port Creative, Edinburgh (İngiltere)

Çoğaltmaya ilişkin tüm talepler veya bu belgenin tamamının veya bir kısmının çevirisi İletişim Müdürlüğüne başvurulmalıdır İletişim (F-67075 Strasbourg Cedex veya publishing@coe.int).

Bu yayın, Üye Devletlere dijital ortamda çocuk haklarına saygı duymak, onları korumak ve yerine getirmek amacıyla Bakanlar Komitesi'nin CM / Rec (2018) 7 sayılı Tavsiye Kararının çocuk dostu versiyonunu içermektedir.

Bu yayın, Şiddete Son Verme Fonu'nun mali desteğiyle, Avrupa Konseyi'nin Çevrimiçi Çocuk Cinsel Sömürü ve İstismarını Sonlandırma Projesi (EndOCSEA @ Europe) tarafından çevrilmiştir.



Yönergeleri keşfedin ve dijital ortamdaki haklarınız hakkında bilgi edinin!

Çocuk hakları alanındaki Avrupa Konseyi eylemi hakkında daha fazla bilgi edinmek için lütfen şu adrese bakın:
www.coe.int/children

Bu rehberi hazırlamamıza yardımcı olan Queen's University Belfast'tan (Birleşik Krallık) Profesör Laura Lundy ve Dr Michelle Templeton'a teşekkür ederiz. Ayrıca Türkçe versiyonunun hazırlanmasında emeği geçen Türkiye Çocuk Hakları Komitesi üyesi çocuklara da teşekkür ederiz.

QUEEN'S UNIVERSITY BELFAST

CENTRE FOR CHILDREN'S RIGHTS

TUR

Avrupa Konseyi, Fransa'nın Strazburg kentinde bulunan ve 46 üye ülkeden oluşan bir Avrupa kuruluşudur. Tüm üye ülkelerin çocuk hakları da dahil olmak üzere insan haklarını onlara karşı her türlü şiddeti önleyerek ve çocuklara tam potansiyellerini geliştirmeleri için destekleyerek korumalarını sağlamak amacıyla kurulmuştur.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE